

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Veritates Christianæ Qvæ Modvm Exhibent Benè Vivendi Et Benè Moriendi

Balde, Hendrik

Ipris, 1689

§. 3. Facile est inimicos diligere.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56447)

te affecit, injurias ex animo condonas; quo favore de se erat indignus.

Ex modò dictis manifestum fit, utile imprimis esse inimicos diligere; nunc, quàm facile sit, intellige.

§. III.

Facile est inimicos diligere.

Inficiari nequeo, dilectionem inimicorum etiam atque etiam de se esse difficilem; atramen non pauca accurate perpensa facilem illam reddent.

Primo Contingit non rarò, ut propriâ nostrâ culpâ quidam contrâ nos inimicitias gerant: despiciunt nos, nobisque graviter nocent, eò quod illos prius despexerimus, illisque graviter nocuerimus, aut quia quidpiam vituperatione dignum à nobis profectum est. Nostra arrogantia, ingratus noster animus (nulla enim amicitia potest esse inter ingratos) aut insuaves, inurbani, rustici, & agrestes, aut insulsi nostri mores, fortè causa sunt, cur tam opulentum matrimonium, cujus incundi maximo tenebamur desiderio, præpeditum fuerit, cur tam honorifici officij adipiscendi spe exciderimus. Nemo censendus est pati injuriam, dum quid mali patitur, quod alteri prius intulit; nobis ipsis Potius irasci nos oporteret, *Se-*

Secundo. Fac innocentes nos esse, nullamque præbuisse inimicitiarum causam, haud equidem difficile nobis esse debet inimicos diligere: Deus enim nobis præbet auxilium, ut eos diligamus, quoniam admodum præstò semper est, ut ceteris suis præceptis pareamus. Ampliores nobis ad hoc suppeditat vires, quam nos ipsi proprio Marte afferre possimus; & cum ipse, universorum licet conditor, tam patienter toleret inimicos suos, quamvis ex suâ patientiâ nullum omnino fructum percipiat; quâ fieri potest, ut nobis, qui ab eo conditi sumus, molestum accidat, inimicos nostros moderato animo ferre, præsertim ubi patientia nostra tam ingentem nobis parit utilitatem?

Accedit similes nos reddi CHRISTO servatori nostro, qui longè plura & graviora, quam nos, innocens perpeffus est. Miles exultat gaudio, seque fortunatum autumat, dum suo se duci assimilari conspicit.

Tertiò. Diligendi quidem sunt inimici, sed non propter se ipsos; at propter Deum. Sanè si non gravatè amaros medicorum exhaustiamus calices sanitatis recuperandę causâ, cur non lubenter salutis æternę obtinendę ac Dei causâ inimicos nostros diligemus,

diligemus? præfertim eum illi contra nos inimicitias gerant, non nisi permittente Deo, qui ad maximam nostram utilitatem sinit, ut hic, aut quis alius graves nobis creet molestias, quæ instar nihili reputandæ sunt, si conferantur cum inferotum pœnis, quas sortè fueramus promeriti, quasque modò hac ratione evademus.

Si igitur inimicus considerandus est non ut merus homo; verùm ut à Deo missus ad nostram utilitatem; quæ quæso, difficultas esse potest in eo diligendo.

Semei Davidem Regem suum odio persequabatur, eique, licet illi subjectus, fanda & nefanda in os ingerebat, quin imò à lapidibus non abstinebat manus. An non hæc enormis erat injuria? hanc Abisai unus de Nobilium comitatu diutiùs ferre nequibat; idcirco impudenti homini os occlusisset, eique comminisset caput, nisi mansuetissimus Rex vetuisset hisce verbis: Dimittite eum, ut maledicat: Dominus enim præcepit, ut malediceret David.

David non intuebatur Semei ut sibi subjectum, sed ut destinatum à Deo, sibi que persuadebat, rerum universarum dominum illo uti quasi instrumento ad exprobranda scelera olim à se perpetrata, exigendasque meritas de ijs pœnas: hanc ob causam

causam tam moderato lætoque animo excipiebat tot probroſas ſibi iniuſtas contumelias, neque ultionem ſumere, neque etiam permittere volebat, ut quiſpiam ſuorum nobilium impudentiam hominis ne tantillum quidem caſtigaret.

Falleris, amice mi, falleris inquam, & quidem graviffimè. Intueris inimicum tuum non niſi ut merum pravum hominem, non autem ut à Deo deſtinatum, idèdque diù noctùque ſpiras vindictam, continuumque eam ſumendi in animo tuo foves deſiderium; hinc etiam fit, ut inimici tui dilectio adèd tibi difficilis videatur.

Haud diſſimilis es canibus, qui lapidem, quo impetiti fuère, allatrant, & mordent. At quid peccavit lapis? Si canes rationis eſſent compotes, hominem, qui lapidem projecit, invaderent: ſic & te facere oportet, ad Deum tibi confugiendum eſt, qui permisit, ut hic, aut ille tam vehementer te exagitarer.

O ſi maturè perpenderes Deum inimico tuo uti quaſi inſtrumento, aut flagello, ut te modò ob innumera tua præterita peccata hîc potiùs puniat, quàm poſteà, teque ad feriam nunc vitæ emendationem, & tandem aliquando ad æternam perducatur gloriam,

gloriam, æquo latoque haud dubiè animo cum *Davide* cuncta tolerares, quæ tibi inimicus tuus intulit mala, neque molestum tibi foret eum posthac sincere diligere.

Quarto: Pone tibi ob oculos inimici tui fragilitatem, cogita, quod indomitus animi motus eum excæcaverit, & seduxerit; cogita te quoque fragilem, iisdemque obnoxium esse motibus, quòdque proximum tuum antehac interdum calumniatus fueris, adedque te promeritum eadem, quas illi impegisti, calumnias pati.

Apud Christianos non qui patitur, sed qui contumeliam facit, miser est, ait S. Hieronymus (a) Quòd si conscientia tua illata unquam cuiquam injuriæ te non accuset, cogita te illam posthac inferre posse: Qui se existimat stare, videat ne cadat inquit S. Paulus Apostolus.

Pone tibi etiam ob oculos ingentia bona, quorum tibi inimicus tuus est causa: te enim reddit multò quàm eras antea, prudentiorem; experientia quippe quotidiana nos docet, plurimos detrimento, atque ignominia, quibus afficiuntur, fieri longe sapientiores; facit præterea, ut multò magis in ore hominum verferis, & illustrior

M

lustrior

(a) *Ep. ad Eustoch.*

lustrior evadas : ubi enim innocentia tua, & virtus in tolerandis moderato animo injurijs tibi illatis palàm fiet, summis unusquisque te laudibus in Cælum effe-
ret.

Non pauciper injurias rectè toleratas magni evasère, atque ad summos honores & dignitates fuère evecti, qui si caruissent inimicis, in diuturna obscuritate latuissent, aut semper mansissent inglorij. Nunquàm *Moysem* Deus magis laudavit, quàm dum *Aaron* perperàm de eo fuerat locutus. *Nondum felix es, si nondum te turba deriserit*, inquit *Seneca*. (a)

Accedit inimicum tuum abs te avertere malum longè gravius, eo, quo te affecit; suis enim exagitationibus, quibus te malè habet, plerumque efficit, quo minùs interni animæ tuæ hostes te laceffant; vexatio enim dat intellectum, nec quisquam graves inter afflictiones ad luxuriandum, aliudve scelus perpetrandum proclivis esse solet.

Idcirco *S. Basilus* jure merito asserit majora nos accipere beneficia ab inimicis, quàm ab amicis. Inimici quippe præbent nobis occasionem Cælo potiundi. *Beati estis*, inquit *Christus*, *cum maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos mentientes.*

(a) *Lib. de moribus.*

Dant

Dant etiam nobis facultatem exhibendæ virtutis, ac perficiendæ paulatim animæ nostræ, adedque adaugendæ in Cælis gloriæ. *Ferrum animæ nostræ*; inquit S. Gregorius, (a) *Nequaquam ad acumen subtilitatis perducitur, si hoc non eraserit aliena lima pravitatis.* Hæc argumenta sat, mihi crede, efficacitatis habent, ut inimici tui dilectionem prorsus tibi persuadeant.

Quod si his necdum movearis, moveat te, saltem inimici tui aut felicitas, aut subsequutura infelicitas: is enim, vel æternum servandorum, vel damnandorum adscriptus est numero; si beatus aliquando futurus est, quî potes illum odisse, qui te fortè in Cælo major erit atque sanctior, & quocum in summa pace, ac concordia, in suavissimo amore, perfectaque amicitia tibi, uti speras, semper erit vivendum?

Si translatus in cælum tristis esse posses, mœrore conficereris, quòd vel ad breve tempus illum in terris odio habueris.

Omni itaque aversionem animi, rancorem, & inimicitiam te deponere oportet, nisi cælo per omnem æternitatem exulare malis.

Quòd si inimicus tuus detrudendus sit ad inferos, quî rursùm fieri potest, ut

M 2

eum

(a) *Hom. 14. in Evang.*

eum odio persequaris? sat pœnarum in ardoribus sempiternis ipsi sufferendum erit; non est cur alias hîc ei addas: amaris potiùs lachrymis & gemitibus impendentibus ei calamitates, & instantia tormenta diu noctuque deplora.

Hæc profectò omnia studiosè perpensa facilem tibi reddere debent inimici tui dilectionem; quòd si nec his victus commiseratione ejus movearis, dilige eum, eique ex animo cunctas injurias tibi illatas condona amore CHRISTI servatoris nostri: nunquid tantillum à te impetrare valebit ejus benignitas, & misericordia, quâ tibi indies incredibiliter plures & majores condonat injurias, quas illi peccatis tuis intulisti? nunquid à te hoc expectat? quæ salutis spes tibi reliqua esse potest, si hoc ei deneges?

Finge igitur CHRISTUM hîc coram se sistere, tibi que ob oculos ponere universa, quæ tibi præstitit beneficia, cunctaque, quas tibi indies remittit noxas, atque orare obtestari que te his verbis.

Dilige inimicum tuum, eique ignosce meâ causâ, atque ut mihi manifestum fuerit tui in me amoris exhibeas argumentum; & deprehendes dilectionem inimici tui haudquaquam fore difficilem.

Quintò

Quintò In memoriam revoca, quanti
CHRISTUS faciat, feceritque hominem,
quem tu odisti. *Quem vis contemnere*, inquit
S. Augustinus (a) *Pretium ejus attende, &*
cum morte CHRISTI totum mundum appende.

Accipe stateram in manus atque in una
ejus parte omnes orbis divitias, honores,
voluptates, in alterâ verò cruentam
CHRISTI mortem, pretium redemptio-
nis inimici tui, appende, eam universo
orbi infinitè præponderare haud dubiè
comperies, prudenterque temet ipsum
argues, tibi que dices: fierine possit, ut
odisse pergas, quem CHRISTUS, æterna
veritas, & infinita sapientia tanto prose-
cutus est amore, tantoque redemit pretio?

Vix odisse vales catellum oblatrantem,
& te quandoque mordentem, quem do-
mino aut magistro tuo, aut cuiquam alteri
de te benè merito novisti magno esse in
pretio, & æstimatione; quî igitur fieri
potest, ut odio persequaris inimicum
tuum, quem CHRISTUS dominus, & ma-
gister tuus, omniumque optimè de te me-
ritus adèd dilexit, ut ejus causâ de cælo
in terram descendere, eique, assumptâ
ejus naturâ, assimilari, trigintâ tribus
annis inter plurimos labores, & dolo-

M 3

res

(a) de verbis Domini.

res vivere, ac tandem probrosam in cruce mortem subire non fuerit dedignatus?

Si famulus integerrimi tui amici quampiam tibi inussisset contumeliam, quâ ad vindictam accendereris, contineres te, indomitumque iræ impetum comprimeres amici tui causâ, & metu, ne, si vindictam sumeres, ejus favore, & benevolentiam posthac excideres.

Quisquamne tibi amicior est CHRISTO, qui inumeris te recreavit beneficijs? Inimicus vero tuus est ejus servus, eumque is à te amari cupit; dilige igitur illum, atque ei ignosce propter CHRISTUM tibi amicissimum, metu, ne, si ultionem exegeris, suavissimo ejus conspectu, atque amicitiam æternum priveris.

Esau, quem Jacob ingenioso matris astu primogeniti jure orbaverat, assiduo fratrem suum persequeretur odio, quod studiosè comprimebat Patris sui Jsaaci causâ; agebat enim. Venient dies luctus Patris mei, & occidam Jacob Fratrem meum.

Si igitur amor & Reverentia erga homines tantas vires habeat, ut animum nostrum Spiritu vindictæ accensum sedare possit, nonne amor & Reverentia erga JESUM CHRISTUM Deum pariter & hominem

hominem, qui dilectionem inimicorum clarissimis præcepit verbis, plus momenti & ponderis apud nos habere debet? quis hoc in dubium revocare audeat?

Diogenes catholicus Imperator (a) in prælio ab *Asam* sultano captus, atque interrogatus, *ecquid mihi fecisses, si à te in vincula fuisset coniectus?* ego, inquit, multis vulneribus & plagis tuum corpus dilacerassem. Ego verò, respondit sultanus, crudelitatem & ferociam tuam nequaquam imitabor; intelligo enim à CHRISTO magistro vestro latam esse legem pacis, & dilectionis inimicorum: quo dicto post tenerrimos, & humanissimos amplexus, eum cum reliquis captivis liberum, & indemnem abire permisit.

Itane verò? hoc præstitit Turca, homo à verâ fide alienus, præ Reverentia ergà CHRISTI legem? qui igitur fieri poterit, ut tu Christianus, qui que palàm profiteris te velle inhærere CHRISTI vestigijs, ejusque æmulari virtutes, minùs præstes? vix adducor ut credam,

Dilige itaque inimicum tuum, eique injurias omnes tibi illatas ex animo condona amore JESU CHRISTI, ac Reverentiâ, quâ ferri te oportet in hoc ejus æquissimum præceptum.

M 4

S. Gregorius

(a) Baron. anno 1071,

S. Gregorius Nazianzenus (a) multis affectus iniurijs, à non paucis malevolis, ad vindictam sumendam vehementissime incitabatur, quibus pacato animo reposuit. *Non est hoc filioli mei, quod CHRISTUS à nobis posulat, longè alia me docet sacro-sanctum Evangelium. Quam obrem vindicta, quam sumere cupio de ijs, qui me persequuntur, non est alia, quam assidua imminentis eorum capitibus supplicij deprecatio, piique votum, ut celo tandem aliquando potiantur.*

Sic & te respondere oportet iracundis tuis cogitationibus ad ultionem faciendam te identidem provocantibus. JESUS CHRISTUS, cui innumeris nominibus obstrictus sum, alium me docet agendi modum, eumque mihi severissime mandat; sic inquam, responde, & haud dubiè deprehendes dilectionem inimici tui, injuriarumque condonationem nequaquam tibi fore difficilem.

Quòd si ne quidem hætenus à me in medium allata satis efficacia sint, ad te permovendum, moveat te tui commiseratio: dilige inimicum tuum, ejque ignosce, ne sempiternis post hanc vitam adjudiceris flammis.

Hinc perspicuum fiet, dilectionem inimici

(a) Greg. Presbi. in ejus vita.

mici tui omnino tibi esse necessariam,
ad aternam consequendam salutem.

S. IV.

Necesse est diligere inimicos.

Pone tibi ob oculos ingentem merito-
rum cumulum, quem adepturus es,
si inimicum tuum ames, illique injuriam
tibi illatam ex animo condones.

CHRISTUS beatam Blondam sibi filiam
adoptavit, eamque unice, quemadmodum
olim S. Ioannem, commendavit MARTÆ
sanctissimæ Matri suæ, eò quòd interfectori
filij sui generose ignovisset; quam ob exi-
miam hanc virtutem ad summam quoque
sanctitatem evexit, multisque miraculis,
quæ in vitâ, quæ post mortem illustrem
reddidit.

Beatus Ioannes Gualbertus (a) cum die
veneris sancto, angusto in calle obvium
suum hostem à cognato sanguine etiam-
num calentem, & ut sibi ignosceret ro-
gantem, tenero amplexatus esset affectu,
volens in æde sacrâ osculari effigiem
CHRISTI cruci suffixi (quemadmodum
tum fieri consuevit) non sine stupore
vidit servatorem caput attollere, ut osculû
prior porrigeret, quod prodigiû cum tam

M s

heroico

(a) *In vita.*